

KAREN BLIXEN

SYV FANTASTISKE
FORTÆLLINGER

ET FAMILIESELSKAB
I HELSINGØR

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHADEL
NORDISK FORLAG
1945

Paa et Gadehjørne i Helsingør, nær ved Havnen, staar et værdigt, gammelt, graat Hus, som er bygget i Begyndelsen af det attende Aarhundrede, og som nu med Forbehold ser paa de nye Tider, som er vokset op omkring det. I Aarenes Løb er det blevet arbejdet sammen til en Enhed; naar Forstuedøren bliver lukket op paa en Dag med Nord-Nord-vest, aabner en af Dørene til Korridoren ovenpaa sig af sig selv, i Sympati, og naar man træder paa et af Trinene af den brede Trappe, som fører op til første Sal, er der et Gulvbræt i Dagligstuen, der svarer, som et fjernt Ekko, som en Sang.

Familien de Coninck ejede Huset, og havde boet der i mange Aar, men efter Statsbankerotten i 1813 og samtidige tragiske Begivenheder i Familien selv, flyttede de derfra til deres Hus i København. En gammel Kone i hvid Pibekappe passede det nu for dem, med en ung Mand til Hjælp, og mens hun levede i de gamle Stuer, drejede hendes Tanker og hendes Tale sig om Fortiden. Husets to Døtre havde aldrig giftet sig, og var nu for gamle til at tænke derpaa. Den eneste Søn var død. Men i gamle Dage — fortalte Madam Bæk — paa Sommersøndage, plejede Papa og Mama de Coninck med de tre Børn at køre i en smuk, let Vogn til den gamle Dames, Bedstemoderens, Landsted, hvor de efter Tidens Skik spiste til Middag Klokken tre. Naar Vejret var rigtig fint, stod Middagsbordet paa Plænen under et stort Akacietræ, som i Juni Maaned strøede sine duftende smaa voksagtige Blomster paa Græsset omkring Bordet. De blev beværtet med

unge Ænder med Grønærter, og Hindbær med Fløde, og den lille Dreng løb, i hvide Nankingsbukser, frem og tilbage, og fodrede sin Bedstemoders smaa Bologneserhunde.

De unge Piger havde i deres Værelser store Fuglebure med tropiske Fugle, som deres søfarende Tilbedere havde bragt dem. Naar hun blev spurgt, om de ikke ogsaa spillede paa Harpe, trak Madam Bæk paa Skulderen for at antyde, hvor umuligt det var at opregne de to Søstres Talenter. Hvad deres Friere angaar, og de glimrende Partier, som de kunde have gjort, hvis de havde villet, saa var det et haabløst Emne at komme ind paa, det vilde aldrig have faaet nogen Ende.

Madam Bæk, som selv en kort Tid havde været gift med en Sømand og som, da han druknede i Østersøen, igen som Enke var traadt i Tjeneste hos Familien de Coninck, græmmede sig bittert ved Tanken om, at ingen af de to smukke Piger havde villet gifte sig. Hun kom aldrig helt over det. Overfor Verden opholdt hun den Teori, at de ikke havde været i Stand til at finde nogen Mand, som var dem fuldt ud værdig, undtagen deres egen Broder. Men i sit Hjerte vidste hun nok, at den ikke holdt Stik. Hvis dette havde været de to Søstres Vanskelighed, saa burde de have taget sig sammen til at nøjes med noget mindre end selve Idealet. Madam Bæk vilde have gjort det paa deres Vegne, hvis hun havde haft det afgørende Ord, skønt det vilde være faldet hende svært. Men hun vidste bedre Besked. Hun var sytten Aar ældre end den ældste Søster, Fernande, som de kaldte Fanny, og atten Aar ældre end den yngste, Eliza, der var født paa den Dag da Bastillen faldt, og hun havde levet sammen med dem den længste Del af sit Liv. Selv om hun ikke havde kunnet sætte det i Ord, saa følte hun tydeligt nok, baade med Legeme og Sjæl, den Skæbne, som hang over Slægten, og som bandt disse Søskende sammen, og gjorde det umuligt for dem at komme i noget virkeligt Forhold til andre Mennesker.

Dengang de var unge, da havde ingen Begivenhed i Hellsingers Selskabsliv været fuldkommen uden de skønne Søstre de Coninck. De var Livet og Sjælen i al Byens Munterhed. Naar de traadte ind i Balsalen, hævede Loftet sig i de sætte gamle Købmandshuse, og paa Væggene sprang lysende ioniske Søjler frem, omvundne med Vinløv. Hvor en af dem aabnede Ballet, let som en Fugl, dristig som en Tanke, indviede hun Samværet til Livsglædens Guder, fra hvis Nærhed Beaumonde og Misundelse er banlyste. De kunde synge Duetter som et Par Nattergale i et Træ, og de kunde, uden ringeste Ondskab, i Stemme og Manerer efterligne hele Helsingørs Beaumonde, saa at deres Faders Venner, Byens Matadore, skoggerlo og holdt sig paa Maven omkring Kortbordene. De kunde paa staaende Fod opfinde en vittig Ordsprogsleg eller Panteleg, og naar de havde været til deres Spilletimer, eller ude paa Spadseretur, kom de tilbage saa fulde af de Oplevelser, de havde haft, eller af Eventyr, de selv havde opfundet, at det ene Indfald snublede over det andet.

Og naar de saa igen var i deres egne Værelser, og var alene med sig selv og Madam Bæk, saa gik de op og ned ad Gulvet og græd og klagede sig, eller sad i Vinduet og saa ud over Havnen, som om de vilde kaste sig ud i den, og vred Hænderne i Skødet, eller de laa og græd bitre Taarer i deres Senge om Natten, uden at de havde nogen Verdens Grund dertil. De talte da om Livet med saa megen sort Bitterhed, som om de havde været to unge Søstre til Timon af Athen, og Madam Bæk blev uhyggelig tilmode, som i en Atmosfære af Gravrust. Deres Moder, som ikke havde Forbandelsen i sit Blod, vilde være blevet dødsensangst, hvis hun havde været tilstede i et saadant Øjeblik, og vilde straks have gættet paa en ulykkelig Kærlighedshistorie. Deres Fader vilde have forstaaet dem, og sørgt med dem og over dem, men han var optaget af sine Forretninger, og kom ikke i sine Døtres Værelser. Kun denne satte, jævne Husholderske, hvis Anlæg og Sind var saa forskelligt som muligt fra deres eget,

forstod deres Ulykke paa sin egen Maade, og bevarede den i sit Hjerte, som de selv gjorde det, med en Blanding af Fortvivelse og Stolthed. Undertiden prøvede hun at trøste dem. Naar de udbrød: »Hanne, er det ikke frygteligt, at der skal være saa megen Løgn og saa megen grulig Falskhed i Verden?» svarede hun: »Ja, hvad saa? — Det vilde da være værre endnu, hvis det var sandt, alt det, som de siger.« Og naar de skreg op om alle unge Mænds Usselhed, gav hun dem et hvast Sideblik og sagde: »Ja, jeg tror dog nok, at de er tre Procent mere til at stole paa end Pigerne,« — og dette kunde nu lyde som et ualmindelig fint Regnestykke, men Madam Bæk, der i det de Coninckske Hus havde hørt meget tale om Procenter, havde ikke klart for sig, hvad Ordet betød, men mente, at de var tre Gange saa paalidelige.

Saa stod de to Søstre op, tørrede deres Taarer, prøvede deres nye Hatte foran Spejlet, og gjorde Dansetrin dertil, arrangerede Dilettantkomedier og Kaneture, overraskede og glædede deres Venners Hjerter, og begyndte hele Historien om igen. De kunde lige saa lidt holde Maade i den ene Retning som i den anden. Kort sagt: de var fødte Melankolikere, saadanne Mennesker, som gør andre lykkelige, og sig selv haabløst ulykkelige, som synes at være skabte af Leg, Ynde og salte Taarer, af Kommers og evig Ensomhed.

Om de nogensinde havde elsket, derom kunde selv Madam Bæk ikke have givet bestemt Besked. De drev hende gennem mange Aar til Fortvivelse ved deres stenhaarde Vantro, naar Talen var om de Mænd, som elskede dem, og det, medens hun i Sandhed vidste bedre, og medens hun saa Helsingørs unge Herrer blive blege og tæres hen, gaa i Landflygtighed, eller blive gamle Pebersvende, altsammen af ulykkelig Kærlighed til dem. Hun følte i sit Hjerte, at havde de nogensinde kunnet tro paa en Mands Kærlighed, saa vilde det have været disse to unge flyvende Hollænderinders Frelse. Men de stod i et sælsomt fordrejet Forhold til Ver-

den, som om det var deres eget Spejlbillede, de viste den, mens den virkelige Kvinde holdt sig i Baggrunden, og i Skygen, og saa til. Hun fulgte, fra sit sikre Skjul, med dyb Opmærksomhed alle sin Tilbeders Bevægelser, naar han gjorde Spejlbilledet sin Opvartning, og lo ved sig selv ved Tanken om, hvor umulig Fuldbyrdselen af hans Kærlighed vilde vise sig at være, naar Øjeblikket for den kom, — thi de to Søstre havde Øjnene med sig og vidste god Besked med Livet, — og alt imens blev hendes eget Hjerte haardere og haardere. — Ønskede hun da, at den unge Mand skulde slaa Spejlet, og det skønne Væsen derinde, i tusind Stykker, og vende sig imod hende selv? — Ak, hun vidste nok, at det var umuligt. Maaske uddrog de yndige Søstre en sælsom Fornøjelse af den Tilbedelse, der blev ofret deres Spejlbillede. De kunde tilslut ikke undvære den.

Paa Grund af disse særegne Anlæg var de forudbestemte til at blive gamle Jomfruer. Nu, da de virkelig var Pebersmøer, den ene treoghalvtreds, den anden tooghalvtreds Aar gamle, var det, som om de var kommet til at staa paa en venskabeligere Fod med Livet, saaledes som man jo nok kan have Taalmodighed med det, der snart er overstaaet. Ja, de udfoldede en ny stor Elskværdighed, som de vilde have gjort ved en Fest, der var faldet daarligt ud, og hvor de maatte overse deres egen Træthed og Skuffelse, og lade deres Talenter spille, for at redde Værten fra en selskabelig Fadæse. At de vilde komme til at forsvinde fra Jordens Overflade uden at efterlade sig noget Spor, det tog de sig let, for de havde altid vidst, at det maatte komme til at gaa dem saadan. Det var dem en Tilfredsstillelse, at de vilde komme til at forsvinde saa overmaade yndefuld. De kunde ikke gaa i Forværrelse, som det hændte nogle af deres Venner, for de var allerede, som om de havde været elegante aandelige Mumier, nedlagte med Myrrha og balsamiske Urter. Naar de var i deres venlige Humør, og især i Omgangen med de yngre Generationer, udsprede de en fin, krydret Duft af Hellighed,

en Odor sanctitatis, som sad de unge Mennesker lifligt i Næsen hele Livet igennem.

Familiens skæbnesvangre Melankoli havde faaet Udslag paa en anden Maade hos Morten, Sønnen, og hvad ham angik, havde den fortryllet og betaget Madam Bæk, saa at man kunde sige, at hun var besat af den. Hun tabte aldrig Taalmodigheden med ham, som det kunde hende overfor hans Søstre, og Grunden dertil var, at han jo var Mand, og hun Kvinde, og at der om ham stod en Glans af Eventyr og Romantik, som tiltrods for alt aldrig havde omgivet de unge Piger. Han havde virkelig været, som før ham en anden ædelbaaren helsingørsk Yngling, Mønstret for Høviskhed, og det fælles Maal for alles Blikke. Mangfoldige var de unge Piger, der var forblevet ugifte for hans Skyld, eller som sent i Livet havde giffet sig paa en svag Lighed i deres Ægtemands Ansigt, — ikke helt forfra, og heller ikke helt i Profil, — med det guddommelige unge Hoved, som ved den Tid for evigt var forsvundet fra Byens Horisont. Og her gik endnu den unge Pige, som i hele Verdens Øjne havde været Mortens Forlovede, og som nu var gift og havde Børn, — aber frage nur nicht wie! — Hun havde mistet den straalende lyse Skønhed, som i sin Tid havde givet hende Tilnavnet »Guldlammet«, og der, hvor dette Alfevæsen havde danset i Helsingørs Gader, betraadte nu en bleg og stille Dame Stenbroen. Men dog var det den samme Pige, som Morten havde løftet fra Jorden op i sine Arme, den Gang han paa en skinnende Martsdag var steget fra sin Chalup op paa Helsingørs Mole, mens hele Byens Befolkning, vild af Begejstring, havde raabt og svunget Armene imod ham, og hele Verden gængede op og ned omkring hende, og udstraalede store Lys og Vifter i alle Regnbuens Farver.

Morten de Coninck havde været mere tilbageholdende af Væsen end sine Søstre. Han havde heller ikke behøvet at hævde sig. Naar han paa sin rolige Vis traadte ind i en Stue, ejede og beherskede han den. Han havde den samme

Skønhed i Skikkelse og Holdning, og de samme smukke Hænder og Fødder som Familiens Damer, men ikke deres fine Ansigtstræk. Hans Næse og Mund var skaaret ud med en grove Haand. Men han havde den mest uforlignelige klare og rene Pande. Naar Folk talte med ham, løftede de uden at vide det Øjnene op til denne brede, ædle Pande, som om den havde straalet under en Kejsers Krone eller en Helgenes glorie. Morten de Coninck saa ud, som om han umuligt kunde kende til Skyld eller Frygt. Det gjorde han sagtens heller ikke. Han var Helsingørs Helt det store Helteaar igennem.

Dette var i Napoleonskrigens Tid, og Verden rystede i sin Grundvold. Under Titanernes Kamp havde Danmark prøvet at bevare sin Frihed og gaa sine egne Veje, og havde maattet betale dyrt derfor. København var blevet bombarderet og brændt. En Septembernat havde hele Himlen over Byen flammet rødt for det forfærdede Omland, og i den glødende mørke Røg over de jamrende Gader havde Klokkespillet i Vor Frue Kirkeetaarn, sat i Gang af Heden, af sig selv spillet Luthers Psalme: »Vor Gud han er saa fast en Borg«, just inden Taarnet styrtede sammen. For at frelse Hovedstaden havde Regeringen maattet overgive Flaaden. De stolte britiske Fregatter havde ført den danske Orlogsflaade, Landets Øjesten, en Perlerad, en Flok fangne Svaner op gennem Sundet. De tomme Havne raabte imod Himlen, og Skam og Had var i alle Hjerter.

Det var under Krigene og Katastroferne de følgende Aar, at en Flotille af Kaperskibe sprang frem, som Gnister af en rygende Brand. Drevet frem af Fædrelandskærlighed, Hævntørst og Havesyge kom Kaperbaadene fra alle Danmarks Kyster og Øer, bemandede med fine Herrer, Matroser, Færgemænd og Pæreskipper, Idealister og Eventyrere — kække Sømænd alle som een. Idet man løste sit Kaperbrev, gjorde man sin egen Sag til eet med det blødende Fædrelands. Man havde Ret til at slaa Fjenden en Knytnæve i Synet, hvis man

kunde faa Lejlighed, og det kunde ske, at man kom tilbage fra Sammenstødet som en holden Mand.

Kaperflotillen stod i et ejendommeligt Forhold til Regeringen. Det var en Slags anerkendt maritimt Kærlighedsforhold, et Ægteskab til venstre Haand, som blev gennemført med brændende Hengivenhed fra begge Sider. Bar Bruden end ikke den legitime Forenings Epauletter og helliggørende Metal, saa havde hun dog den danske Krones flammende røde Kys paa sin Mund, og Elskerindens Ret til at henrykke sin Herre med saadanne vilde Indfald som Dronninger ikke drømmer om. Den kongelige Orlogsflaade selv, — saa meget som der var tilbage af den efter hin skæbnesvangre Septemberuge, — saa venligt til Kaperskibene, og stod paa en ven-skabelig Fod med dem, omtrent som man kan tænke sig, at Rachel gjorde med sin Tjenestepige Bilha, som havde Held til at fuldføre, hvad hun ikke selv kunde.

Det var en herlig Tid for tapre Mænd. Der var Kanoner, som sang igen i de danske Farvande, de tordnede op her og der og hvor man mindst ventede dem, for Kaperne arbejdede kun sjældent sammen, de var ude hver for sig paa egen Haand. Utrolige, overraskende Heltegerninger blev udført. Rige Priser blev snappet væk lige under Konvojfregatternes Kanoner, og blev ført i Havn af de triumferende, ellevilde smaa Baade, hvis Rigning hang i Pjalter, mens Havnebyerne skreg op af henrykt Begejstring. Sange blev digtede derom, og sunget overalt. Der kan næppe nogensinde have eksisteret Helte, som er blevet højere elsket og skattet af hele deres Folk, og da især af alle Folkets Drenge.

Man kom snart paa det rene med, at de svære Skibe ikke egnede sig til den Slags Krigsførelse. I Færgebaaden eller Snauen, med en Rulle paa tolv til tyve Mand, og med seks til ti Svingbasser, nem og haandtellig i Farens Stund, havde man det rette Stykke Værktøj. Kaptajnens Sømandsskab og hans Kendskab til Farvandene var af Betydning, og Mandskabets personlige Tapperhed og dets Raskhed ved

Kanonerne og, naar det kom til at entre Fjendens Skibe, ved Haandvaabnene, gjorde Udslaget. Her var der Hæder at vinde, og ikke alene Hæder og Ære, men Guld, og ikke blot Guld, men Hævn over Voldsmanden, liflig for Hjertet. Og naar de kom ind, disse gamle og unge Søhaner, dækket med Sne, og med Skibets Takkelage saa tiliset, at det saa ud, som om det var tegnet med Kridt paa den mørke Sø og Himmel, da havde de deres Skæbnetime bag sig, men mange store og lystige Oplevelser foran sig. For de smaa Havne hyldede og fejrede dem først af deres fulde Hjerter, og derpaa kom Pribebedømmelsen og Salget af Priserne, som kunde være meget værdifulde. Regeringen tog sin Part, og hver Mand ombord fik sin, ligefra Kaptajnen, Kanoneren og Styrmanden til Skibsdrengen, der fik en Trediedel af en Mands Part tildelt. Her kunde en Dreng være gaaet tilsøs uden at eje andet end Skjorte, Bukser og Bukserem, komme tilbage med Klæderne iturevne og blodplettede, med Historier at berette om høj Sø, Snefog og hede Kanoner, og fjorten Dage senere, naar Salget var ovre, rasle med fem Hundrede Rigsdaler i Lommen. Jøderne fra København og Hamborg kom til Stedet, saa hurtigt de kunde, hver med tre høje Hatte paa Hovedet, den ene oven paa den anden. De spillede en stor Rolle ved Salget, eller havde forinden travlt med at lokke Prisemærkerne fra de utaalmelige Kapergaster.

Som nye lysende Kometer skød nu Heltenes og deres Skibes Navne op paa Tidens Himmel, og Myterne om deres Bedrifter voksede fra Dag til Dag. Her var Jens Lind paa »Cort Adler«, han, som kaldtes »Fløjels-Lind«, fordi han var saadan en Laps. Han gav i nogle Aar Rollen som Nabob, for senere, da alle Pengene var røget, at ende som Bjørnetrækker. Her var Kaptajn Raaber paa »Hævneren«, som var et Stykke af en Digter, Brødrene Wulffsen paa »Makrellen« og »Madame Clark«, som begge var fine unge Herrer af Københavns bedste Selskab, og Kresten Koch paa »Æolus«, hvis hele Mandskab — hver eneste Mand —, blev dræbt eller saaret i Kam-

pen med en britisk Fregat under Læsø. Og her var unge Morten de Coninck paa »Fortuna II«.

Da Morten først kom til sin Fader og bad ham udruste et Kaperskib for sig, veg den gamle Herr de Conincks Hjerter tilbage fra Tanken. Der var mange rige og ansete Redere i København, nogle af dem større Folk end han, der i de Dage satte deres Kaperskibe i Søen, og Herr de Coninck, som ikke gav nogen noget efter i Patriotisme, havde selv lidt svære Tab under Krigen med England og Fastlandsspørringen. Men Sagen var ham dog inderlig imod. Det var ham en opvækkende Tanke at angribe Handelsskibe, selv om de førte Kontrabande, ja, det var jo som at antaste fine spadserende Damer eller at skyde Albatrosser. Morten maatte søge Hjælp hos sin Faders Fætter, Fernand de Coninck, en rig Pebersvend i Helsingør, som havde haft en fransk Moder, og som sværmede for Kejser Napoleon. Mortens to Søstre hjalp ham med sandt Mesterskab med at overtale Onkel Fernand, og i November 1807 stak den unge Mand tilsøs i eget Skib. Hans Onkel blev aldrig til at fortryde sin Gavnildhed. Han blev tyve Aar yngre til disse Maaneder, og han kom til at eje en Samling Souvenirs fra Fjendens Skibe, som blev en af hans bedste Fornøjelser.

»Fortuna II« af Helsingør, med en Besætning paa tolv Mand og fire Svingbasser, løste Kaperbrev den anden November. — Var ikke denne Dato, ligesom Dagene for alle dens følgende Bedrifter, nu, tre og tredive Aar senere, indskrevet i Madam Bæks Hjerter, ligesom Calais Navn i Dronning Marias?

Allerede den 4. November overraskede »Fortuna II« en engelsk Brig ud for Hveen. En engelsk Orlogsmænd ilede til Stedet og skød paa Kaperen, men det lykkedes Mandskabet at kapte Prisens Ankertove og bringe den i Sikkerhed under Kronborgs Kanoner.

Den 20. November havde Fortuna en stor Dag. Fra en Konvoj udskar den den britiske Brig »The William« og

Snauen »Jupiter«, der havde en Ladning af Sejldug, Stentøj, Vin, Spiritus, Kaffe, Sukker og Silke. Ladningen blev udloset i Helsingør, og begge Priserne blev bragt til København, hvor de blev prisedømt. To Hundrede Jøder kom den 30. December til Helsingør for at byde ved Auktionen over »Jupiter«s Ladning. Morten selv købte der en Rulle hvid Brokade, om hvilken det sagdes, at den var vævet i Kina og sendt fra England til Rusland for at bruges til Brudekjole af Czarens Søster. Paa dette Tidspunkt havde Morten netop forlovet sig, og hele Helsingør lo til ham, da han spadserede bort fra Auktionen med Pakken under Armen.

Mange Gange blev han forfulgt af Fjendens Orlogsskibe. En Gang, den 27. Maj, løb han, paa Flugt fra en britisk Fregat, paa Grund nær Aarhus, men slap efter at have kastet sin Jernballast overbord, og naaede itide ind under Minderbatteriet i Byen. De Aarhus Borgere forsynede frit den berømte unge Kaperkaptajn med nyt Jern til Ballast. Der fortaltes, at de smaa Syjomfruer bragte ham deres Pressejern og kyssede dem, før de skiltes fra dem, for at de skulde bringe ham Held.

Den 15. Januar havde »Fortuna« sammen med Kaperskibet »Tre Venner« opbragt seks fjendtlige Skibe og kom med disse Drogden ind for at realisere dem i København. Et af Priseskibene kom imidlertid under Indsejlingen til at sidde fast paa Middelgrund. Det var en stor britisk Brig, ladet med Sejldug, anslaaet til en Værdi af hundrede Tusinde Rigsdaler, som Kaperne den samme Morgen havde udskaaet af en fjendtlig Konvoj, hvis Orlogsskibe nu var paa Jagt efter dem. Ved Synet af det Uheld, som ramte Priseskibet, udsendte de efterfølgende Skibe straks en stærk Afdeling paa seks Barkasser for at generobre deres Brig, men Kaperskibene var ikke tilbunds at opgive det, og krydsede sig op mod Fjenden, som ogsaa blev fordrevet ved Kardæksalver, saa han maatte opgive Generobringen. Men Skibet skulde dog alligevel gaa tabt. Prisens Fører havde ved Synet af

Fjendens Baade, som hans Mandskab var alt for faatalligt til at binde an med, sat Ild paa Briggen, for at den ikke skulde falde i Briternes Hænder. Ilden bredte sig saa voldsomt, at Skibet ikke kunde reddes, og hele Natten kunde Folk i København se det brændende Skib lyse over Middelgrunden. De fem andre Skibe blev bragt velbeholdne ind til København.

Det var om Sommeren samme Aar, at »Fortuna« blev indblandet i en Kamp paa Liv og Død ud for Helsingør. Den var da blevet en Torn i Øjet paa Englænderne, og en mørk Augustaften gjorde de Orlogsskibe, der var stationerede under Sveriges Kyst, sig klar til en Overrumpling. To store Barkasser, hvis Aaretolde var omviklede med Uld, blev sendt afsted. Kaperskibenes Mandskab var tørnet ind, og kun Morten selv og hans vagthavende Styrmand var paa Dækket, da Chalupperne, bemandet med femogtredive Matroser, skurede mod »Fortuna«s Sider, og Entrebilerne blev hugget i dens Planker. Der blev affyret Skud fra Baadene, men ombord i Kaperen var der ikke hverken Tid eller Plads til at betjene Kanonerne. Det blev en Kamp med Økser, Huggert og Knive. Fjenden myldrede op paa Dækket fra alle Sider, huggede i Ankerkæden for at kappe den, og hang i Gallionsfiguren. Men det varede ikke længe. »Fortuna«s Mænd slog løs som rasende, og i Løbet af 20 Minutter var Dækket renset. Fjenden sprang i Baade og satte af. Kaperne løb da til Kanonerne, og tre Kardæksalver blev sendt efter de flygtende Briter. De efterlod tolv døde og saarede paa »Fortuna«s Dæk.

I Helsingør havde Folk hørt Musketilden fra Chalupperne, men intet Svar fra »Fortuna«. De samledes ved Havnen og paa Kronborgs Volde, men Natten var mørk, og skønt Himlen nu rødmede svagt i Øst, kunde ingen følge, hvad der skete. Og saa, just som det første Morgenlys gennemtrængte den let taagede Luft, lød tre Skud, det ene efter det andet, og Drengene i Helsingør sagde siden, at de kunde se den

hvide Røg løbe hen ad det mørke Vand. En halv Time senere stod »Fortuna« ind i Helsingørs Havn. Den tegnede sig mørk imod den østre Himmel. Dens Takkelage var i en slem Forfatning og hang i Laser, og efterhaanden kunde Folk paa Land skelne de mørke Skikkelser ombord og det røde Dæk. Det fortaltes, at der ikke var en eneste Huggert eller Kniv ombord, som ikke var rød, og hele Finkenettet agter fra og til Storrøstet paa Kaperen var fuldt af Blod. Der var heller ikke en Mand ombord, der ikke var saaret, men kun een døde. Det var en Neger fra de danske Kolonier i Vestindien, »sort af Farve, men rask af Mod, og brav som Danske«, sagde Helsingør Avis næste Dag. Morten selv, sværtet af Krudtslam og med et Bind over det ene Øje, var kridhvid i Morgenlyset og endnu vild af Kampen. Han løftede begge Armene højt i Vejret imod den henrykte, skrigende Folkemasse paa Land.

Om Efteraaret samme Aar blev pludselig hele Kapervirksomheden forbudt. Man mente, at den trak Fjendens Frengatter til de danske Farvande og bragte Landet i Fare. Den blev ogsaa af mange betragtet som en vild og umenneskelig Kampmaade. Denne Befaling knuste mange tapre Sømands Hjerte. Fredløse paa deres eget Dæk gik de i Landflygtighed og kom aldrig tilbage. De kunde ikke igen slaa sig til Ro ved deres fredelige, daglige Arbejde i de smaa Byer. Landet sørgede over sine Rovfugle.

Alle var dog enige om, at den nye Ordre kom belejligh for Morten de Coninck. Han havde tjent sine Laurbær, og kunde nu gifte sig og slaa sig til Ro i Helsingør. Han var dengang forlovet med Adrienne Rosenstand, Falken med den hvide Due. Hun var Veninde med hans Søstre, der behandlede hende, som om de selv havde skabt hende, og morede sig med at pynte hende, saa hendes sjældne Skønhed kom til sin Ret. De havde en fin og udpræget Smag og tilbragte lige saa lang Tid over Valget af hendes Udstyr, som om det havde været deres eget. De var i Virkeligheden ikke altid saa overbærende mod deres blide Svigerinde, men beklagede

sig under fire Øjne i høje Toner over den Malheur, at deres Broder skulde faa en lille Provinsmamsel til Hustru, en Sir-fugl i Helsingers Hønsesgaard. Hvis de havde overtænkt Sagen, burde de have lykønsket sig selv. Adriennes Blyhed lod dem fremdeles straaled uden Rival i deres dristige og fantasifulde Sfære. Men hvilken Rolle vilde Falkens Søstre have spillet, hvis han, hvad der let kunde være sket, havde hjemført en ung Ørn som Brud?

Bryllupsdagen var bestemt til midt i Maj, naar Egnen omkring Helsingør er yndigst, og hele Byen saa frem til den. Men Brylluppet kom aldrig til at staa. Om Morgen var Brudgommen forvundet, og han blev aldrig siden set i Helsingør. De to Søstre, der var opløst i Taarer og af Sorg og Skam, bragte Nyheden til Bruden, som faldt besvimet om, laa længe syg og aldrig kom sig rigtigt. Det var, som om hele Byen var ramt af Slaget. Den indhyllede sit Hoved. Ingen gjorde Brug af denne enestaaende Lejlighed til Sladder, Helsingør følte Skuffelsen som sin og Tabet som sit eget.

Byen fik aldrig siden noget direkte Budskab fra Morten de Coninck. Men i Aarenes Løb drev nu og da mærkelige Rygter om ham ind ude fra Verden. Først fortæltes det, at han var Sørøver, og det var ikke nogen ualmindelig Skæbne for en brødløs Kaper. Derpaa, at han havde været med i Krigen i Amerika, og indlagt sig stor Berømmelse. Senere gik Rygtet, at han var en rig Plantage- og Slaveejer paa Antillerne. Men selv disse Rygter slog ikke rigtig Rod i Byen. Hans Navn nævntes næsten aldrig, førend han, efter mange Aars Forløb, kunde omtales som en Eventyrskikkelse i Lighed med Blaaskæg eller Sindbad Søfareren.

Efter Bryllupsdagen ophørte han at eksistere i Stuerne i det de Coninckske Hus. Fru de Coninck tog sin Død over Tabet af Sønnen. Hun var selv fuld af Liv, hun var et Strenginstrument, fra hvilket hendes Børn havde mange af deres høje og klare Toner. Hvis det aldrig mere skulde bruges, hvis ingen Vals, Serenade eller krigersk March skulde

spilles paa det igen, kunde det lige saa godt lægges helt bort. Døden var hende ikke mere fremmed end Tavsheden.

For Mortens Søstre var de sparsomme Efterretninger, som fra Tid til anden blæste ind vestfra, den Manna, hvorpaa de holdt deres Hjerter i Live i en Ørken. De bød den ikke om til deres Forældre eller Venner, men paa Retorter i deres egne Værelser lavede de den til efter mange forskellige Opskrifter. Deres Broder vilde komme tilbage som Admiral i en udenlandsk Flaade. Hans Bryst vilde være dækket af prægtige, ukendte Stjerner, og han vilde føre sin ventende Brud til Alteret. Eller han vilde komme, saaret og med nedbrudt Helbred, men dækket med Hæder, for at dø i Helsingør. Han vilde stige i Land paa Molen. Havde han ikke gjort det før, og havde de ikke set det med deres egne Øjne? Men selv denne fattige Kost blev i Aarenes Løb krydret med megen Bitterhed. Der kom den Tid, da det blev svært for dem at faa den ned, og da de hellere vilde have sultet, hvis de havde haft Valget. Langtfra at være en hædret Søofficer eller en rig Plantageejer, havde deres Broder tværtimod været en højt berygtet Buccaner i Farvandet om Cuba og Trinidad, — en af de sidste af denne Profession, — men forfulgt af Skibene »Albion« og »Triumph« havde han mistet sit Skib nær Port of Spain, og var selv med Nød og næppe undsluppet. Han havde siden forsøgt at opholde Livet paa mange Maader, og var senest blevet set i New Orleans, fattig og syg. Det sidste, Søstrene hørte om ham, var, at han var hængt.

Lige fra Mortens Bryllupsdag for tredive Aar siden havde Madam Bæk baaret sin Vunde i Tavshed. Hun hverken søgte eller fandt nogen Trøst i Søstrenes Sofisterier, dem lod hun gaa ind ad det ene Øre og ud ad det andet. Hun var ydmyg og opmærksom overfor den forladte Brud, da Adrienne efter sin Sygdom igen kom i sine Svigerforældres Hus. Men i sit Hjerter havde hun kun ringe Medfølelse med hende. Hun vidste ogsaa, som det altid var Tilfældet, bedre Besked end de

andre i Huset, hun havde vel ikke set Katastrofen nærne sig, men hun havde haft mærkelige Varselsdrømme. Brudgommen havde fra Barnsben haft den Vane af og til at komme og sidde hos hende i hendes lille Stue. Han havde ogsaa gjort det, medens de var i Færd med de store Forberedelser til hans Bryllup. Over sin fine Linnedstopning og sine Briller havde hun hemmeligt iagttaget hans Ansigt. Og hun, som ofte arbejdede langt ud paa Natten, og var oppe og i Virksomhed i Linnedkamret før den tidlige Morgensol havde hævvet sig over Sundet, vidste Besked med Kommen og Gaaen i Huset, som ingen anden hørte. Noget var hændet mellem de forlovede Folk. Havde han bønfuldt Adrienne om at tage ham og holde ham, saa at han umuligt kunde forlade hende? Madam Bæk kunde ikke tænke sig, at nogen Pige kunde have nægtet Morten en Bøn. Eller havde hun givet efter, og set Tryllemidlet slaa fejl? Eller havde hun i Skræk og Stivnen følt, hvorledes han Dag for Dag gled fra hende, og dog ikke haft Styrke nok til at tilbyde det Offer, der kunde have holdt ham fast?

Ingen vilde nogensinde faa det at vide, for Adrienne talte aldrig derom. Hun kunde slet ikke have gjort det, selv om hun havde villet. Lige siden hun stod op efter sin lange Sygdom, havde hun været meget tungtør. Hun hørte kun, hvad der kunde tales om med høj Stemme, og hun levede sine sidste tredive Aar imellem vildt udskregne Trivialiteter.

I femten Aar ventede den yndige Adrienne paa sin Brudgom. Saa giftede hun sig med en anden.

De to Søstre de Coninck var med til Brylluppet. De var i deres fineste Stads. Dette var i Virkeligheden den sidste Lejlighed, hvor de indtog deres gamle Pladser som Helsingørs Skønheder, og skønt de var i Trediveerne, kunde Byens unge Piger ikke bære Vand mod dem. Deres Brudegave var ikke mindre imponerende. De gav Bruden deres Moders Diamantørenringe og Brosche, en Parure, som var enestaaende i Helsingør. De havde ogsaa klippet alle Blomsterne af Urtepot-

terne i deres Dagligstuevinduer for at pynte Alteret med dem, thi dette var et Decemberbryllup. Verden tænkte, at de to Søstre hædrede deres Veninde for at gøre godt, hvad Broderen havde forbrudt imod hende. Madam Bæk vidste bedre Besked. Hun forstod nok, at Bevæggrunden til deres Optræden var deres dybe Taknemlighed, Diamantparuren var et Takoffer. Thi fra nu af var den guldharede Adrienne ikke mere deres Broders Jomfruenke, og havde ikke mere i Verdens Øjne Plads ved hans Side. Naar den blide besværlige Gæst nu forlod deres Hus, var det mindste, de kunde gøre, at følge hende til Dørs med de dybeste Reverenser. Af samme Grund viste de ogsaa senere i Livet hendes Børn stor Venlighed og testamenterede dem tilsidst de fleste af deres jordiske Ejendele. Og det, der drev dem, var Taknemlighed og inderlig Lettelse ved Tanken om, at denne kønne Flok Kyllinger i Helsingørs Hønsegaard ikke var deres Broders Børn.

Madam Bæk selv var bedt med til Bryllupsmiddagen og havde en stor Dag. Da Isen blev budt om, saa hun med ét for sig disse høje Isbjerg midt i det store, mørke Hav, som hun havde læst om, og en ensom ung Mand, som fra sit Dæk stirrede paa dem i dybe Tanker. I det Øjeblik mødte hendes Blik Frøken Fannys fra den anden Side af Bordet. Fannys mørke Øjne flammede og var blanke af Taarer. Den ranke, aldrende Skønhed undertrykte med al sin de Coninckske Styrke en stor Længsel, eller Skam, eller Triumf.

Men der var en anden ung nordsjællandsk Pige, hvis Historie med Rette bør fortælles her. Hun var Kromandens Datter i Sletten og hed Katrine, og hun var af Kulsviernes Blod, som bor i denne Egn og paa mange Maader ligner Zigeunere. Hun var en stor, smuk, mørkøjet og rødkindet Pige, og det sagdes om hende, at hun havde været Morten de Conincks Kærester. Denne unge Kvinde fik en sørgelig Skæbne. Man mente, at hun blev lidt smaatosset. Hun slog sig paa Flasken og paa et daarligt Levned, og døde ganske

ung. Mod hende gjorde den yngste af Søstrene, Eliza, meget godt. To Gange satte hun hende i Vej i en lille Modforretning, for den unge Pige var velbevaret og forstod sig paa Damepynt, og Frøken Eliza gjorde Reklame for Forretningen ved at købe alle sine egne Hatte der. Katrine blev til sin Død understøttet af hende. Da Pigen efter mange Skandaler i Helsingør flyttede til København og slog sig ned i Dybensgade, hvor Byens Damer sædvanligvis aldrig satte deres Fod, besøgte Eliza de Coninck hende der, og syntes at bringe en ny Styrke og en hemmelig Glæde hjem fra sine Besøg. For det var saaledes, at den Pige, der havde elsket Morten de Coninck og var blevet forladt af ham, skulde opføre sig. Denne fuldkomne Ruin, Elendighed og Nedværdigelse var den eneste harmoniske og sømmelige Udvikling af Situationen. Den gav triumferende Genklang i Søstrenes Bryst, mens hun lukkede sine Øren for Verdens Trøsteord. Kun her — af alle Steder i Verden kun her i Katrines usle Stue, turde hendes Hjerter igen tone Flag, naar hendes Brøders Navn blev nævnt. De to tilbragte mange Dage sammen. Den Døende talte slet ikke, udover at hun to eller tre Gange om Dagen spurgte, hvad Vej Vinden var, et Spørgsmaal, som den ranke, elegante Dame ved hendes Side altid besvarede uden Tøven, og uden at tage fejl. Eliza sad ved Katrines Døds seng som en Heks, der opmærksomt iagttager hver Virkning af sit dødbringende Bryg; hun holdt sit eget Vejr for at lytte, da Pigen fra Sletten drog sit sidste Suk.

Vinteren 1841 var usædvanlig haard. Kulden begyndte inden Jul, men i Januar gik den over til et dødstille, vedvarende Frostvejr. Der faldt af og til nogle sparsomme, haarde Sne Korn, men der var ingen Vind, ingen Sol og ingen Bevægelse i Luft eller Vand. Isen laa saa tyk paa Sundet, at Folk kunde gaa fra Helsingør til Sverig, og drikke Kaffe med deres Venner, hvis Fædre havde mødt deres egne Fædre til Kanonens Torden paa disse samme Vande, dengang Bølgerne gik højt. De lignede Rækker af smaa Tinsoldater ude paa den

store, graa Slette. Men om Natten, naar Lysene fra Husene og fra de matte Gadelygter kun naaede et kort Strykke ud paa Isen, virkede Havets store, urørlige Flade uhyggeligt, som Dødens Aandedræt over Verden. Røgen fra Skorstenene steg lige lodret op i Luften. Ikke engang de ældste Folk i Byen kunde huske en Vinter som denne.

Gamle Madam Bæk var ligesom alle andre meget stolt af dette ualmindelig kolde Vejr og optaget af det. Men i Løbet af Vintermaanederne forandrede hun sig. Hun var vel nær sit Livs Afslutning, og det gik hurtigt ned ad Bakke med hende. Det begyndte med, at hun en Morgen fandtes besvmet i Spisestuen, da hun havde været alene ude for at købe Fisk, og i nogen Tid kunde hun daarligt røre sig. Det saa ud, som om hun skrumpede ind, og som om hendes klare Øjne falmene. Hun passede sit Arbejde i Huset som før, men naar hun om Aftenen med sin Lysestage og sin Skygge gik op ad Trappen, havde hun en Følelse af, at hun skulde klatre op til en uendelig Højde, og hun saa ud, som om hun lyttede til fjerne Lyde, naar hun sad ved sit Strikketøj tæt op ad den store, knitrrende Porcelænsovn. Hendes Venner begyndte at frygte, at de vilde komme til at hugge et firkantet Hul til hende i den stenhaarde Jord, endnu før Foraaret kom med Tøbrud. Men hun holdt ud, og efter nogen Tids Forløb blev hun tilsyneladende igen stærkere, om ogsaa hun stadig saa stivere og blegere ud end før, som om hun selv var frossen i den haarde Vinter, og nu ikke kunde tø op. Hun genvandt aldrig rigtig den fornøjede og rammende Talestrøm, der i over et halvt Aarhundrede havde opmuntret saa mange, holdt Orden paa Hus og Tjenestefolk, og befordret eller bremset Sladderer i Helsingør.

En Eftermiddag meddelte hun den Mand, der hjalp hende i Huset, at hun havde bestemt sig til at tage til København for at besøge sine Frøkner. Næste Dag gik hun ud for at gøre Aftale med Hyrekusken om sin Tur. Nyheden om hendes Plan spredtes hurtigt, for Rejsen fra Helsingør til Køben-

havn var ingen Spøg. Torsdag Morgen stod hun op ved Lys, og gik, medens det endnu var halvmørkt, ned ad Stentrappen til Gaden med sin broderede Vadsæk i Haanden.

Turen var, som sagt, ikke nogen Spøg. Der er mere end seks Mil fra Helsingør til København, og Vejen gik langs Havet. Mange Steder var der næppe nok nogen Vej, kun et Vognspor, som løb i Havstokken. Her havde Paalandsvinden fejlet Sneen væk, saa at ingen Slæder kunde komme frem, og den gamle Kvinde kørte i en Hyrevogn med Straa paa Bunden. Hun var godt pakket ind, og dog, efterhaanden som Vognen kørte videre, Vinterdagen brød frem, og man klart saa det tavse og kolde Landskab, var det, som om intet levende kunde trives her, og mindst af alt en gammel Kone, helt alene i en Vogn. Hun sad ganske stille og saa sig omkring. Det frosne Sunds store Flade strakte sig langt omkring hende, graa i det graa Lys. Hist og her var den tegnet med brunt og sort, hvor Tangen laa spredt langs Strandbredden. Nær Vejen, paa Sandet og paa Isen, marcherede Kragerne stolt omkring eller sloges om en død Fisk. Dørene og Vinduerne i de smaa Fiskerhuse langs Vejen var omhyggeligt lukkede. Af og til saa hun Fiskerne selv, i Søstøvler, der naaede dem til Skrævet, langt ude paa Isen, i Færd med at hugge Huller for at tage Torsk paa Pilk. Himlen var mørk som Tørverøg, men langs med Horisonten løb en bred Stribe, der var gullig som gammel Citronskal eller meget gammelt Elfenben.

Det var mange Aar siden, hun havde været ad denne Vej. Medens hun kørte, kom længst forglemte Skikkelser og løb ved Siden af Vognen. Det undrede hende, at den søvnige Kusk i Pelshuen, og de to smaa, tjavsede brune Heste skulde være istand til at køre hende ind i en Verden, som var dem selv ganske ukendt.

De kom forbi Rungsted, hvor hun som lille havde tjent i den gamle Kro med Teglstenstaget nær Vejen. Herfra og ind til København var Vejen bedre.

Her havde den store Digter Ewald, Nordens Svane, syg og fattig, boet sine sidste Leveaar. Nedbrudt, uforstaaet, svag og elendig, skuffet i sin Kærlighed til Arendse, udstraalede han endnu en mageløs Livskraft, en Glans, som havde fortryllet den lille Pige. Ti Aar gammel havde Hanne haft Sans for den Magnetisme, som Livets store Magter besad, skønt hun ikke kendte disse Magters Navn. Hun var lykkelig, naar hun var hos ham. Hun havde hørt af hans Værtinde, at han altid bønfaaldt sin Familie om tre Ting: om at blive gift, da Livet uden Kvinder forekom ham afskyværdigt tomt og koldt, om Spiritus i en eller anden Skikkelse, — og skønt han forstod sig paa fine Vine, kunde han ogsaa skylle Landets egen krasse Brændevin ned, — og om at blive taget til Alters. Alle tre Bønner blev ham bestemt afslaaet af hans Moder og hans Stedfader, der var rige Folk i København, ja selv af hans Ven Pastor Schønheyder, for de kunde ikke give deres Minde til, at han skulde blive lyksaliggjort paa nogen af de to første Maader, og de mente, at han maatte forbedre sit Levned, før Nadverens Velsignelse kunde blive ham til Del. Værtinden og Hanne havde ondt af ham. Hvis de havde kunnet raade, vilde de have sørget for, at han blev gift, de vilde have givet ham Brændevin og taget ham til Alters. Tit og ofte, naar de andre Børn legede, havde Hanne forladt dem, for med sine kolde smaa Fingre at plukke de allerførste Violener i Græsset til ham, og hun havde glædet sig til at se hans Ansigt, naar han holdt hendes lille Buket til Næsen. Der var noget her, som hun ikke forstod, og som betog hende paa sælsom Vis: at Violener kunde betyde saa meget. Han var almindeligvis meget munter, naar hun var hos ham, og plejede at tage hende op paa sine Knæ og varme sine kolde Hænder paa hende. Hans Aande lugtede af og til af Brændevin, men det fortalte hun ikke til nogen. Endnu tre Aar senere, da hun gik til Præsten, havde hun tænkt sig den Herre Jesus med Haaret i en Pisk, og med den døende Digtters brudte, straalende, vilde, blide og hovmodige Smil.

Madam Bæk kørte igennem Østerport, just som Folk skulde til at tænde deres Lamper. Hun blev standset og udspurgt af Accisefolkene, men da de fandt, at hun var en honnet Person, der ikke førte Kontrabande med sig, lod de hende passere. Paa samme Maade vilde hun komme til at staa ved Himlens Porte, uden at vide, hvad der forlangtes af hende, men sikker paa, at hvis hun opførte sig korrekt efter sin egen bedste Indsigt, saa vilde de andre derinde ogsaa opføre sig korrekt, alt efter deres Indsigt.

Medens hun kørte gennem Københavns Gader, saa hun sig omkring, for hun havde ikke været der i mange Aar, paa samme Maade, som hun vilde se sig omkring for at danne sig en Mening om det nye Jerusalem. Gaderne her var ikke brolagt med Guld eller Chrysopras, Stenbroen var ujævn, og hist og her laa der Sne i snavsede Dynger. Men hun tog dem, som de var. Hun udtalte heller ikke nogen Dom over Rejsestalden, hvor hun stod ud af Vognen, eller over Spadeserituren i den iskolde, blaa Aften, til Gammeltorv, hvor Frøknernes Hus laa.

Medens hun langsomt fandt Vej gennem Gaderne, følte hun alligevel, at hun var en Fremmed og ikke hørte til her. Der var heller ingen, der lagde Mærke til hende, undtagen to unge Mænd, der var fordybt i en politisk Diskussion, og som maatte skilles, for at hun kunde passere imellem dem, og et Par Dreng, der gjorde Bemærkninger om hendes Hat. Hun syntes ikke om den Slags Ting. De fandt ikke Sted i Helsingør.

Vinduerne paa første Sal i Frøknerne de Conincks Hus var klart oplyste. Madam Bæk nede paa Torvet kom i Tanker om, at det var Fernandes Fødselsdag, og drog den Slutning, at hendes Damer havde Fremmede til Aften.

Dette var ogsaa Tilfældet, og medens Madam Bæk langsomt drog sine tunge Fødder og sit Budskab fra Trin til Trin op ad Trappen, underholdt Søstrene paa det fornøjeligste deres Gæster i deres varme, hyggelige, graa Dagligstue med

Guldlisterne, det grønne Gulvtæppe og de blanke Mahognimøbler.

Selskabet var karakteristisk for de to gamle Jomfruer der ved, at det overvejende bestod af Herrer. De førte i deres smukke Hus paa Gammeltorv en Tilværelse som et Par fremragende, aandelige Kurtisaner af København, der lokkede deres Beundrere til Udskejelser og forførte dem til at ofre al deres aandelige Rigdom og Kraft paa deres Ynder. Ligesom et Par tilsvarende unge, verdslige Kurtisaner vilde have været ude efter Verdens Fyrster og store Folk, saaledes satte de to deres Snarer ud for Aandslivets Honoratori, og i Aften kunde de lægge saa høje Kort paa Bordet som Sjællands Biskop, Det kongelige Teaters Direktør, der selv var en fremragende Dramatiker og filosofisk Skribent, og en berømt, gammel Dyremaler, som lige var hjemkommen fra Rom, hvor han havde modtaget store Æresbevisninger. En gammel Kommandør med et venligt, vejrbidt Ansigt, som var blevet saaret i 1807, og en af Enkedronningens Hofdamer, som var en god Tilhører, og hvis omfangsrige Nederdel saa ud, som om den var massiv fra Livet nedefter, fuldendte Selskabet.

Naar disse to Søstre ikke kunde leve uden Mænd, saa var det fordi de holdt fast ved den gamle Trossætning, som siden der alle søfarende Familier i Blodet, at i de store Spørgsmaal i Livet skal man høre det andet Køns Mening. Man kan spørge sit eget Køn til Raads, naar det drejer sig om Kurs og Takkelage, om Tjenestepiger og Haandarbejder, men gælder det om at faa at vide, hvad man egentlig selv er værd i Verden, og i Handel og Vandel, da er det det modsatte Køn, hvis Ord gør Udslaget. Gamle Skippere, som har rundet Cap Horn og redet hundrede Storme af, kender denne Lov. De kan være højt ansete paa et Skibsdæk og i Messen, og elskede og ærede af alle andre helbefarne, gamle Ulke, det hjælper ikke, det er dog altid Pigebørnene, som skal afgøre, om de er værd at holde ilive eller ej. De gamle Kvinder af Sømandsblod er lige saa faste i Troen, og sætter alle

Klude til for at gøre Indtryk, selv paa de helt unge Flødeskæg, saa at Dommen kan falde gunstigt ud for dem. Denne særegne Lov og det hurtigt vurderende Blik, som følger med den, udvikles i Sømandsfamilier, fordi de to Køn der har Lejlighed til at se hinanden paa Afstand. I Præstegaarde og lærde Folks Huse, hvor Familiefaderen og de opvoksende Sønner sidder til Bords med Kvinderne hver Dag, kan man maaske vurdere hinanden meget præcist individuelt, men Mændene der ved ikke, hvad Kvinder er værd, og Kvinderne ikke, hvad Mænd egentlig skal anslaa til. De kan ikke se Skoven for Træer.

Søstrene gjorde Honnørs med megen Ynde i fine Knip-lingskapper med Hængler og Kappebaand. I de Dage, da Her-rer ikke røg i Damers Nærværelse, forblev et Aftenselskabs Atmosfære ren og klar til det sidste. Men en aromatisk, eks-otisk Damp steg op fra de store, smukt slebne Vandglas med fin, gammel Rom, kogende Vand, Citron og Sukker paa Mahognibordet under Lampen. Ingen i Selskabet kunde sige sig fri for at være let paavirket af denne Nektar. Et Øjeblik forinden havde de fremmanet deres Ungdom ved Hjælp af gamle Sange, som deres egne Fædre og disses Vennekreds havde sunget over deres Glas i de virkelige gode, gamle Dage. Biskoppen, som havde en meget smuk Stemme, havde løftet sit Glas højt i Vejret, medens han udbragte den gamle norske Skaal for den ældre Generation:

De gamle vi ogsaa vil komme i Hu.

De vare jo engang, hvad vi ere nu,
da vare de unge og glade og fri,
og at de har elsket, bevise jo vi.«

Ekkoet af denne Sang, — for hun havde selv erklæret, at der nu var et ti Minutters Stykke Vej fra hendes Øre til hendes Forstand —, havde gjort Frøken Fanny ganske tankefuld. »Hvilket underligt Bevis!« tænkte hun. »Disse tørre, gamle Legemer, som er samlet her i Aften, hvilket underligt

Bevis er de paa, at unge Mænd og Kvinder for mere end et halvt Hundrede Aar siden bævede og rødmede og hævedes op over Jorden i Henrykkelse. Hvilket underligt Bevis er denne lille, graa Haand her paa de Daarskaber, som unge Hænder fortabte sig i, en Majnat for længe, længe siden.«

Hun stod midt paa Gulvet, hensunket i sine Betragtninger, med Hagen presset lidt ind i det sorte Fløjelsbaand omkring hendes Hals, og det vilde have været vanskeligt for nogen, der ikke havde kendt hende i hendes Ungdom, at finde Spor af dens svundne Skønhed i hendes Ansigt. Tiden havde taget haarde paa Frøken Fanny. En lille Skævhed i Trækkene, der engang havde været et henrivende Pikanteri, tog sig nu ud som en uhyggelig lille Vanførhed, hendes fordums fugleagtige Lethed var karikeret i pludselige og umotiverede smaa Sæt og Ryk. Men hun havde endnu sine straalende, mørke Øjne og gjorde alt i alt en distingveret, halvvejs rørende Figur.

Et Øjeblik efter genoptog hun Samtalen med Biskoppen ligesaa livligt som før. Selv det lille Lommetørklæde, hun holdt imellem Fingrene, og alle de smaa Krystalknapper ned over hendes smalle Silkebarm syntes at tage Del i Diskussionen. En Orakelvinde fra Delfi selv, paa Trefoden, fyldt med de beaandende Dampe, kunde ikke se mere profetisk ud. Det Emne, som blev diskuteret, var, hvorvidt man, hvis man fik tilbudt et Par Englevinger, som ikke kunde aflægges, vilde modtage eller afslaa Gaven.

»Ak, Deres Højærværdighed,« sagde Frøken Fanny, »naar De gik op ad Kirkegulvet, vilde De omvende hele Menigheden med Ryggen. Der vilde ikke blive en Synder tilbage i København. Men glem ikke, at selv De maa stige ned af Prædikestolen hver Søndag Klokken tolv. Det maa være vanskeligt nok for Dem, som det er, men hvordan vilde De dog, i et Par hvide Englevinger, komme afsted med at — —« hvad hun i Virkeligheden vilde have sagt var: »Komme afsted med at benytte en Kammerpotte.« Hvis hun havde været

ret fyrretvyv Aar yngre, vilde hun have sagt det. Søstrene de Coninck var ikke for intet vokset op mellem Sømand. Mange kraftige Udtryk, som de andre unge Damer i Hel-singør ikke kunde have taget i deres Mund, ja endogsaa smaa Eder, faldt naturligt fra deres Rosenlæber og havde i sin Tid drevet deres Beundrere til Vanvid. De kendte mange Navne paa Djævelen, og naar de blev ivrige, sagde de: »Ad Helvede til; — Saa til Helvede«. Men hendes mangeaarige Øvelse i at være Dame og Værtinde gjorde det nu umuligt for Frøken Fanny at tale frit fra Hjertet. Hun sagde meget sødt i Stedet for: »— at spise en lille, fed, hvid Kalkun,« thi dette var, hvad Biskoppen ved Middagen havde foretaget sig med øjensynlig Nydelse. Hendes Fantasi var imidlertid saa spillevende, at det var mærkeligt, at den gejstlige Herre, der stod saa nær ved hende og med et faderligt Smil saa ind i hendes klare Øjne, ikke der saa et Billede af sig selv, i fuldt Ornat, med et Par Englevinger paa Ryggen, og en Kammer-potte i Haanden.

Den gamle Herre var saa oplivet af Samtalen, at han spildte nogle faa Draaber fra sit Glas ned paa Gulvtæppet. »Min kære, charmannte Frøken Fanny,« sagde han. »Jeg er en god Protestant og smigrer mig med, at det ikke er slaaet helt fejl for mig at forene det himmelske med det jordiske. I den Situation, De nævner, vilde jeg se ned, og i Sandhed finde min himmelske Individualitet gengivet en miniature, saaledes som De hver Dag ser Deres egen gengivet i det lille Spejl i Deres smukke Haand.«

Den gamle Professor og Maler sagde: »Da jeg var i Italien, viste man mig en lille, mærkeligt formet Knogle, som kun findes i Løvernes Skulderblad, og som er Resterne af et Vingeben, fra den Tid, da Løverne havde Vinger, saaledes som vi stadig kan se det paa Sct. Marcus Løven. Det var meget interessant.«

»Ja, det er i Sandhed en dejlig monumental Figur, der smykker Marcussøjlen,« sagde Biskoppen, der ogsaa havde

været i Italien og vidste med sig selv, at han havde et Løve-hovede.

»Oh, hvis jeg havde Held til at faa de Vinger,« udbrød Frøken Fanny, »saa vilde jeg ikke bryde mig en Snus om min dejlige monumentale Figur, men flyve vilde jeg, Pine-død.«

»Tillad mig at haabe, Frøken Fanny,« sagde Biskoppen, »at De ikke vilde det. Vi har dog vistnok Grund til at nære Mistillid til de flyvende Damer. De har maaske hørt om Adams første Hustru, Lilith. Hun var ligesom han selv, og i Modsetning til Eva, skabt af Jorden. Hvad var da det første, hun gjorde? Hun forførte to Engle og overtalte dem til at røbe det hemmelige Ord, som aabner Himlens Porte, og saa fløj hun bort fra Adam. Deraf kan vi uddrage den Lære, at naar der er for meget af det jordiske Element i en Kvinde, kan hverken Engle eller Ægtemænd mestre hende.«

»Ja, sandelig,« fortsatte han med Iver, medens han stadig holdt Glasset i Haanden. »Kvindens særlige himmelske og englelige Egenskaber, som vi i saa høj Grad ser op til og tilbeder, er netop de samme, som tynger hende ned og holder hende ved Jorden. De lange Lokker, de kyske Slør og Folder i den sandt kvindelige Klædedragt, endogsaa de tilbedelsesværdige kvindelige Former, Barmens og Hoftens Runding, strider i selve deres Væsen direkte mod Tanken om Flugt. Vi er alle villige til at indrømme Kvinden Titel af Engel, og Englevingernes skønne Emblem, og til at anbringe hende paa vor højeste Piedestal, paa den udtrykkelige Betingelse, at hun aldrig maa drømme om, ja, at hun endogsaa maa være blevet opdraget i fuldkommen Uvidenhed om Muligheden af Flugt.«

»Oh, la la,« udbrød Fanny, »det ved vi altsammen, Biskop. Og derfor er det altid den Kvinde, som I Herrer ikke elsker eller tilbeder, som ikke er i Besiddelse af hverken de rige Lokker eller den fulde Barm, og som maa skørte op for at skure Gulv, — det er hende, der gasser sig ved Synet af selve

sit Trældomselement, og smører Kостейskaffet Sct. Hans Aften.«

Det kgl. Teaters Direktør gned smilende sine fine Hænder mod hinanden. »Naar jeg hører Damer beklage sig over deres Tilværelses snævre Grænser og strenge Leveregler,« sagde han, »da rinder mig undertiden en Drøm, jeg engang havde, i Hu. Jeg skrev just da paa en Tragedie paa Vers. Det forekom mig nu i Drømme, at Ordene og Stavelserne i mit Digt gjorde Oprør og nedlagde Protest. »Hvorfor skal vi gøre os saa megen Besvær med at staa og gaa, og optræde ifølge de allervanskeligste og snævraste Love, naar Ordene i Din Prosa ikke drømmer om at følge dem?« Jeg svarede: »Mesdames, fordi De skal være Poesi. Vi har ikke høje Tanker om Prosa, og stiller heller ikke store Fordringer til den, men den er nødt til at eksistere, om ikke for andet saa for Politiforordningerne og Kalenderen. Men et Digt, der ikke er skønt, det har slet ingen raison d'être.« Maa Gud tilgive mig, hvis jeg nogensinde har skrevet Digte, der er helt blottet for Skønhed, eller behandlet Damer paa en Maade, som besværliggjorde dem den Opgave at være fuldkommen yndige. Mine andre Synder vil jeg da bære med Anstand.«

»Hvordan skulde det være muligt,« sagde den gamle Kommandør, »at jeg skulde tvivle om, at der er Vinger til? jeg, som er vokset op blandt Sejlskibe, og mellem saadanne Damer, som der fandtes i min Ungdom? Disse nederdrægtige Dampskibe, der nutildags spoler alle Farvandes Udseende, de kan vel sagtens gaa og gælde for en Art Havhekse, de er selvforsørgende Kvinder, Gud hjælpe mig. Men hvis Nutidens Damer har tænkt sig at opgive at være Sejlskibe og skønne Digte, da maa vi Mandfolk jo til at være Poesien i Livet og overlade til Kvinderne at repræsentere Politiforordningerne og Kalenderen. Jeg kan forsikre Dem, at intet Skib kan sejles uden Poesi. Da jeg var Kadet og sejlede til Grønland, eller over Stillehavet, plejede jeg at holde Modet oppe paa Hundevagten ved at tænke paa alle de Damer, jeg

kendte, og ved at deklamere alle de Digte, jeg kunde udenad.«

»Men Du har alle Dage selv været et Digt, Julian,« sagde Eliza, »en Rondel.« Hun havde Lyst til at slaa Armene om sin Fætters lille, brede Figur. De to havde altid været saa gode Venner.

»Ak,« sagde Fanny, »naar der tales om Eva og Paradis, da er og bliver De dog altid alle lidt jaloux paa Slangen.«

»Da jeg var i Italien,« sagde Professoren, »tænkte jeg ofte paa, hvor mærkeligt det er, at Slangen, der, saavidt som jeg forstaaar Skriftens Ord, aabnede Menneskenes Øjne for Kunstarterne, selv skal være saa lidet egnet for Afbildning. En Slange er et skønt Dyr. Der var et stort Terrarium i Neapel, hvor jeg i Timevis plejede at studere Slangerne. Deres Skind straalte som Juveler, og enhver af deres Bevægelser er en beundringsværdig Kunstpræstation. Men i Kunsten selv har jeg aldrig set en virkningsfuld Slange. Jeg kunde ikke med Virkning male een selv.«

Kommandøren havde imens fulgt sine egne Tanker. »Kan Du huske den Gyng, jeg hængte op for Dig paa Øregaard paa Din syttenaars Fødselsdag, Eliza? Jeg skrev et Digt om den.«

»Ja, det kan jeg, Julian,« sagde Eliza smilende, »den var bygget som en Baad.«

Det var en ejendommelig Egenskab hos de to Søstre, der havde været saa ulykkelige som unge, at de nu fandt saa stor Glæde ved at dvæle i Fortiden. De kunde tale i Timevis om de ubetydeligste Begivenheder fra deres unge Dage, og le af fuld Hals eller græde over dem, hjerteligere end over nogen Hændelse i Nutiden. Maaske den første Betingelse for, at noget i Verden virkelig skulde fortrylle og optage dem, var, at det ikke maatte eksistere.

En anden Ejendommelighed hos dem var at de, der havde oplevet saa lidt, gerne talte om deres gifte Veninder, som havde Mænd, Børn og Børnebørn, med Medlidenhed og let

Foragt, som om de var stakkels frygtsomme Skabninger, hvis Liv havde været beklagelsesværdigt ensformigt og tomt. At de selv ikke havde hverken Mand, Børn eller Elskere, afholdt dem ikke fra at føle, at de havde valgt den mere romantiske og dristige Del. Sagen var, at det altid i Livet kun havde været Mulighederne, der havde haft nogen Interesse for dem. Realiteterne var uden Betydning. De havde siddet inde med alle Muligheder og havde aldrig opgivet en eneste af dem for at gøre et definitivt Valg, og indlade sig med en begrænset Realitet. Naar det kom til Stykket, saa var de stadig istand til at tage Del i Bortførelser ad Rebstiger og hemmelige Ægteskaber. Det kunde ingen forhindre dem i. De havde ikke sat deres Kapital fast i noget jordisk Foretagende, men havde den bestandig til Disposition, i rent Guld paa Kiste-bunden. Deres eneste rigtig intime Veninder var derfor altid gamle Jomfruer, som de selv, eller ulykkelig gifte Damer, kvindelige Riddere af Mulighedernes runde Bord. De talte, meget venligt, et helt andet Sprog til de lykkeligt gifte Veninder, der trivedes i Realiteternes Verden, som om disse tilhørte et fremmed Folkeslag, med hvem Samkvem maatte foregaa ved Tolk.

Elizas Ansigt straalende op som en klar Alabasterkrukke, bag hvilken et Lys tændtes, da Talen faldt paa denne Gynge, der var bygget som en Baad, og som var blevet givet hende paa hendes syttenaars Fødselsdag.

Hun havde hele sit Liv været langt den smukkeste af de tre Søskende de Coninck. Da de var unge, havde deres gamle, franske Tante givet dem Navnene: »la Bonté, la Beauté og l'Esprit«, Morten var her la Bonté.

Hun var lige saa lys, som hendes Søster var mørk, og i Helsingør, hvor dengang Tilnavne var paa Mode, kaldte de hende *Ariel* eller *Svanen fra Helsingør*. Der havde været den særegne Egenskab ved hendes Skønhed, at den syntes at indeholde et Løfte og at være Begyndelsen til noget stort og mærkeligt. En ung Pige havde haft det guddommelige Ind-

faldt at være yndig fra Top til Taa. Men det var kun det første Skridt. Det næste var saa hendes Klæder, for Eliza havde altid været en Modedukke af Rang, og havde beordret Brokader, Kashmirshawler og Strudsfjer fra København og Hamborg, ja, fra selve Paris, og Gang paa Gang sat sig i stor Gæld, som hendes Broder maatte paatage sig over for deres Papa. Men denne Elegance gjorde heller ikke Indtryk af at være andet end Begyndelsen til noget mere. Og hvor hun saa førte sig og dansede! De, der saa til, grebes af Forventning og holdt Vejret. Hvad var det næste, denne mærkelige unge Pige vilde gøre? Hvis hun dengang virkelig havde følt det et Par store, hvide Vinger ud, og fra Molen var steget tilvejs i Sommerluften, vilde det ikke have forbavset Helsingør. Det var klart, at hun, der sad inde med et saadant Overmaal af Gaver, maatte gøre noget ualmindeligt med dem. »Der er mere Kraft i den Pige,« sagde den gamle Baademand paa »Fortuna«, da hun en Foraarsdag kom løbende bahr hovedet ned til Havnen, »end i hele »Fortuna's Mandskab.« Og saa havde hun til syvende og sidst slet ingenting gjort.

Paa Gammeltorv forstenedes hendes store Skønhed ganske stille, næsten som med Hensigt, Dag for Dag mere til rent Marmor. Hun kunde endnu spænde omkring sit Liv med sine to lange, smalle Hænder, og hun bevægede sig med megen Stolthed og Gratie som en gammel, hvid arabisk Hoppe, der er lidt stiv, men tydeligt nok af ædelt Blod, og som hører hjemme i Kampen og i de store Fantasier. Og der var stadig noget ved hende, der holdt et Perspektiv aabent, som om hun havde skjulte Reserver i Behold, og det ikke var udelukket, at mærkelige Ting endnu kunde ske.

Til den helt unge Generation beskrev Frøken Eliza, med en yndefuld, lille Figuren, sig selv i to Linier af den gamle Dansevise:

»Her er gamle Lisemor,
hun er Dukke fra ifjor.«